

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

אבות פ"ו

(חלק יז)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת במדבר, כג"כט אייר, ה'תשפ"ג (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פרק שישי

„זוכה לדברים הרבה“ אשר יסייעוהו לסלק את המניעות והבלבולים בלימודו בתורה³; וכמו שממשיך תיכף „ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו“, דהיינו, שלא זו בלבד שאין עניני העולם מבלבלים אותו, אלא אדרבה – כל העולם „כדאי הוא לו“, עניני העולם מסייעים לו שיוכל לעסוק בתורה מתוך מנוחה ושלווה.

אבל אין זה מספיק, כיון שביאור זה מיישב רק כמה פרטים⁴ מאלו שמנה ר' מאיר – בשעה שכמה וכמה פרטים אחרים אין להם כל שייכות להבטחה ד'יסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו" מלימוד התורה לשמה.

ב. בין הדברים שמנה ר' מאיר ישנם כמה שלכאורה אינו מתאים כלל לומר עליהם שהם שכר לעוסק בתורה לשמה דוקא. ולדוגמא – אחדים:

402 (א) „אוהב את המקום אוהב את הבריות“ – על זה יש חיוב מצות עשה מן התורה⁵; ואהבת את ה' אלקיך, ואהבת לרעך כמוך.

(3) נוסף על הסיוע בלימוד התורה גויגא – מגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק“.

(4) כמו „ונתנת לו מלכות ומשלה“, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים“. ואולי גם „אוהב את הבריות .. משמח את הבריות .. ונהנין ממנו כו“ (ושאר ענינים שבין אדם לחבירו) – שלכן אין הבריות מבלבלים אותו (ואדרבה – מסייעים אותו).

(5) ואתחנן ו, ה. קדושים יט, יח.

א. „ר' מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה כו“ – והולך ומונה ריבוי „דברים“¹ שזוכה להם מי שעוסק בתורה לשמה.

וצריך להבין, לאיזה סוג מבני ישראל פונה ר' מאיר בהוראתו – דממה נפשך: אם כוונתו למי שלומד כבר לשמה, מדוע יהי' נוגע לו מה שיזכה ל„דברים הרבה“? הרי הוא לומד „לשמה“, לשם התורה עצמה, ולא עבור ה„דברים“ שיזכה להם; ואם מדובר על אדם שטרם הגיע למדריגת לימוד התורה לשמה, והכוונה היא לעוררו שילמד לשמה – הנה מאחר שילמד על מנת לזכות לאותם „דברים הרבה“, שוב לא יהי' לימודו לשמה?

לכאורה הי' אפשר לומר, שזהו ע"ד ביאור הרמב"ם² בזה שהבטיחה התורה שכר גשמי על לימוד התורה וקיום המצוות (אע"פ שלכאורה אין זה בערך כדי להיות שכר לתורה ומצוות) – שזהו כדי שידע האדם, „שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש כו' שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה כו' וישפיע לנו כל הטובות המחזיקות את ידינו לעשות התורה כו“;

ועד"ז בעניננו: בדברים אלו מבטיח ר' מאיר לעוסק בתורה לשמה, שיהי'

(1) ראה מדרש שמואל (ועוד), דיש ב' פירושים – האם הדברים שפרט אח"כ הם „דברים הרבה“ שבתחלת המאמר.

(2) הלי' תשובה רפ"ט.

ד. והביאור בזה:

ר' מאיר מדייק שהמדובר במי ש"עוסק בתורה לשמה", והכוונה בזה היא:

"לשמה" היינו – לא כדי לנצל את הלימוד לתכלית שמחוץ ללימוד גופא, אפילו לא לתכלית קדושה (כגון לידע את המעשה אשר יעשון כו', וכיו"ב), אלא אך ורק עבור התורה, השגת התורה – רק עבור לימוד התורה עצמו.

ו"עוסק בתורה לשמה" היינו, שלומד (באופן ד) עמל ויגיעה¹⁰; ויתר על כן, שלימודו הוא בדוגמת המנהל עסק כפשוטו¹¹, שכל מעייניו נתונים לעסק יומם ולילה עד שאינו חדל לחשוב על זה – כך שכל חיותו ויגיעתו הן בלימוד התורה לשמה, עד שענין זה נעשה כל מציאותו ומהותו.

ה. אבל כיון שבמי ש"עוסק בתורה

(ב) "מרחקתו מן החטא" – וכי יש צורך להזקק למעלה המיוחדת של (שכר עבור) תורה לשמה כדי להתרחק מן החטא? – הלא לזה די בהרגש דיראת העונש, יראת חטא. ויתירה מזו: מפורש לעיל בפרקי אבות "הסתכל בג' דברים ואין אתה בא לידי עבירה" – ואלו דברים פשוטים, אשר ההסתכלות וההתבוננות בהם מונעת מלבוא לידי עבירה.

(ג) "מוחל על עלבונו" – לכאורה אין ניכר בזה גודל המעלה הבאה מ"תורה לשמה", שכן מחילה על עלבון (דהיינו שמרגיש את העלבון) עדיין אינה המעלה האמיתית דביטול; מדריגה עמוקה יותר של ביטול היא כאשר מעיקרא אין העלבון פוגע באדם, ואינו נעלב ממנו מלכתחילה⁷.

ג. גם ישנם כמה דיוקים בלשון המאמר, ומהם⁸:

(א) הלשון "מלבשתו ענוה ויראה", ולא ע"ד הרגיל (שע"י תורה לשמה) "נעשה עניו וירא" או "יבוא לענוה ויראה" וכדומה?

(ב) מהי ההדגשה, "נהנין ממנו עצה ותושי" – ולא "מבקשים ממנו" או "מקבלים ממנו"?

(ג) בסיום המאמר איתא "מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים" – מהו החילוק בין ב' הלשוניות הללו בתוכנם ובענינים?

(6) רפ"ב ורפ"ג.

(7) ראה פיה"מ להרמב"ם אבות פ"ד מ"ד. חובת הלבבות שער יחוד המעשה פ"ה. צוואת הריב"ש סי' ב' (וראה שם סי' יו"ד ובשינויי נוסחאות שם).

(8) ראה גם נחלת אבות ועוד כאן.

(9) ובתניא ספ"ה (מפ"ח) כדי לקשר נפשו לה' ע"י השגת התורה. וראה ג"כ ב"ח או"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר.

בהל' ת"ת לאדה"ז (פ"ד ס"ג) "לשמה ללמוד ע"מ לשמור ולעשות" – כי יש כו"כ דרגות בלשמה כמו שיש בשלא לשמה (וזב"ז תליא) – ראה הל' ת"ת שם. ובארוכה – פיה"מ להרמב"ם סנה' ר"פ חלק. והענין ד"לשמה" המדובר בנדוד"ד במס' אבות – מילי דחסידותא (ב"ק ל, א) – הוא דרגא גבוה. וראה ר"ן נדרים (פא, א. מרבינו יונה). לבוש ושוי"ע אדה"ז או"ח שם (ברייתא הסימן) שלימוד לשמה היינו מצד חשיבות התורה. ובחידושי חת"ס שם, שזהו לימוד לשם השגת התורה עצמה (ע"ד "דרוש וקבל שכר"), ולא רק כדי לידע את המעשה כו'. ובארוכה רמב"ם הל' תשובה (פ"ה ה"ה) – דלשמה היינו העובד מאהבה, ע"ש.

(10) ב"ח שם ד"ה ונוסחא. ט"ז שם סק"א.

(11) סד"ה אריב"ל כו' כל העוסק בתורה

וסד"ה אריב"ל בכל יום ויום תפ"ח. ועוד.

עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו וירא^{14*} ויפחד כו'.

ועל כך שואל ה"עוסק בתורה לשמה": מאחר שכל "עסקו" הוא בתורה לשמה, כיצד יוכל לעשות ולפעול בכל שאר עניני עבודת ה'¹⁵? היחסר לו, ח"ו, בענינים אלו?!

אילו ה' עסקו בתורה שלא בדרגת תורה לשמה, אלא לידע את המעשה אשר יעשון, כולל כל עניני עבודת ה'¹⁶ – אזי לא היו ה"לימוד" וה"מעשה" שלו סותרים זה את זה, אלא אדרבה, ה' זה לימוד שמביא לידי מעשה ועבודת ה';

אבל כיון שמדובר במי שעוסק בתורה לשמה – היינו, שאינו חושב כלל על מה שיקבל וישיג הוא ע"י הלימוד, אלא לימודו הוא רק עבור השגת התורה גופא –

הרי הוא לעולם במצב שבו אינו חושב כלל על "עצמו" ועל

^{14*} וירא – בדפוס ווארשא חסר (ובמילא גם בצילומיו וכו'). ולפענ"ד היא השמטת הדפוס דמוכח.

¹⁵ פשוט, שבמדריגות גבוהות דעוסק בתורה לשמה (כמו, "לשם התורה עצמה", מחבר תורה שלמעלה בקבו"ה – לקו"ת שלח מז, רע"ג. ובכ"מ), האדם כבר אוהב וירא ה' וכו' – אבל [נוסף לזה, שגם בזה יתכן שהענינים שבין אדם לחבירו לא יהיו בתכלית השלימות, הרי"ן הוראת ר"מ היא ל"כל העוסק בתורה לשמה", גם דרגות נמוכות יותר (וראה מד"ש כאן).

¹⁶ דלעשיית מצוות כפשוטה – הרי (כל) תלמוד מביא לידי מעשה (קידושין מ, ב. ושי"ג). ואפילו תורתו אומנתו מפסיק לעשיית מצוה (ירושלמי ברכות פ"א סה"ב. שבת פ"א סה"ב). וראה בארוכה לעיל ע' 305 ואילך.

לשמה" עסקינו, יתכן שתתעורר אצלו שאלה:

הרי אמרו רז"ל^{11*} "כל האומר אין לו אלא תורה . . אפילו תורה אין לו", אלא צ"ל תורה עם גמילות חסדים, דהיינו שאף העוסק בתורה לשמה צריך גם לעסוק בגמילות חסדים¹², וזה אפשרי רק ע"י שיבוא במגע ומשא עם בני אדם בסביבתו; יתירה מזו: ההתעסקות בגמילות חסדים כדבעי קשורה בעבודה של בירור וזיכוך המדות – להרגיש את הזולת ומצבו, שלא להיות בעל גאווה, וכו' – אשר לזה דרושה עבודה ויגיעה נפרדת.

ואפילו בענינים שבין אדם למקום ישנם כמה וכמה עניני עבודה המוטלים על האדם – שיעורר בלבו אהבת ה', שיהא ירא'שמים כדבעי וכו' – אשר אינם באים בדרך-ממילא, אלא דורשים יגיעה רבה. ובפרט לפי הוראת הרמב"ם^{12*}: והאיך היא הדרך לאהבתו ויראתו¹³, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו¹⁴ הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו כו' מיד אוהב כו' וכשמחשב בדברים האלו

^{11*} יבמות קט, ב. אגה"ק ס"ה (קת, סע"ב). ועוד. וראה ע"ז יו"ב ומפרשי הע"י שם.

¹² עכ"פ "מיעוט ימיהם" (אגה"ק שם – קט, א).

^{12*} הל' יסוה"ת פ"ב ה"ב.

¹³ בכר"כ כתי"י ודפוסים: וליראתו.

¹⁴ בסהמ"צ להרמב"ם מ"ע ג': שנתבונן ונשכיל מצותיו ופעולותיו. ובחינוך סתי"ח: בפעולותיו ובפקודיו. ובשניהם ממשך: עד שנשיגהו. וצ"ע*.

* וראה לקו"ש חל"ד ע' 32 ואילך.

– שבודאי השכר הוא בערך למצוה גופא.

ועד"ז בנדון דידן: שכר „העוסק בתורה לשמה” – הוא באותו הענין, דהיינו: התקשרות לנותן התורה, דאורייתא וקוב"ה כולא חד²². ולכן אי אפשר לכנות את ה„דברים הרבה” הנמנים כאן בשם „שכר”, שכן הענין דתורה לשמה (התקשרות להקב"ה, לנותן התורה) אינו בא בהם לידי ביטוי.

וזאת מחדש ר' מאיר, שבנוסף לעיקר השכר של (וכתוצאה מ) „העוסק בתורה לשמה”, הרי הוא גם „זוכה לדברים הרבה” – הוא מקבל, בדרך זכ"י, „דברים הרבה” שהם למטה²³ מעצם מדריגת העוסק בתורה לשמה, ו„דברים” אלו מסייעים על ידו בכל שאר עניני עבודת ה', כדלקמן.

ז. אותם „דברים הרבה”, שזוכה להם העוסק בתורה לשמה, מתחלקים לב' סוגים: „דברים” שמקבל בדרך ממילא, ואינו צריך ליגיעה נפרדת עבורם; ו„דברים” אחרים ש„זוכה” להם רק באופן חלקי וממילא נחוצה עבורם גם עבודה; כלומר, הוא מקבלם ע"י עבודה קלה בהרבה מעבודת זולתו – ומכל מקום נחוצה עשייתו כדי

(22) ראה תניא פכ"ג. ליקוט פי' לפרק זה (קה"ת, ברוקלין, תשל"ח). ולהעיר מחדא"ג פסחים ג. ב.

(23) וכן זוכה לדברים שלמעלה מה„שכר” שמגיע לו, כי הם למעלה מגדר נברא (מצ"ע) ובאים אל האדם רק דרך זכ"י ואתעדל"ע. כגון: מגלין לו רוי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק, וכן לפמשנ"ת (לקו"ש ח"ז ע' 371) הפירוש ב„דברים הרבה”, שהר"ע הריבוי א"ס שבתורה – שהוא רק בדרך „זכ"י”.

„מדריגותיו” בעבודת ה'¹⁷; אין לו פנאי להרהר ולחקור אם בירר וזיכך כבר את מדותיו אם לאו (ועאכו"כ להתעסק (בעניני גמ"ח –) בבני אדם שסביבו)¹⁸ – וא"כ, כל שאר עניני עבודת ה' מה יהא עליהם?

ו. ועל זה מחדש ר' מאיר „כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה” – „זוכה” דייקא (ולא שיקבלם כשכר):

השכר שמשלם הקב"ה לבני ישראל על לימוד התורה וקיום המצוות הוא בערך לתורה ומצוות עצמן. וכן הוא אפילו להדיעה¹⁹ ששכר מצוות (אינו כתוצאה ומסוכב מהמצוות עצמן, אלא) הוא באופן סגולי, כגמול (צדדי) על קיום המצוה.

דכיון שלכל מצוה ישנו שכר משלה, מוכן, אשר לשכר ישנה שייכות והתדמות למצוה שבעבורה נקבע שכר זה²⁰;

ועאכו"כ לפי הדיעה¹⁹ ששכר מצוות הוא כתוצאה טבעית מהמצוה גופא²¹

(17) אף שמפסיק לעשיית מצוות (כנ"ל הערה הקודמת). וראה תוד"ה כאן מו"ק ט, ריש ע"ב.

(18) ראה עד"ז לקו"ש חט"ז (ע' 271-2) בביאור מאמר ריב"ז (ברכות כח, ב) איני יודע באיזו (דרך) מוליכים אותי – שמפני גודל טרדותי במילוי שליחותו בעלמא דין לא ה' מרגיש אהו"ר שלו. עיי"ש.

(19) ב' הדיעות הובאו ונתבארו בשל"ה בית אחרון (יב, א"ב).

(20) ועפ"ז יש להתאים מ"ש אדה"ז בתניא פל"ט (ג, א) – „שכר מצוה מצוה פי' שמשכרה נדע מהותה” – גם לדיעה זו.

(21) בלשון התניא (רפ"ז): כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה. וראה הנסמן בלקו"ש ח"ה ע' 135 הערה 23.

שמלכתחילה לא ירגיש עלבון כלל, דרושה עבודה מיוחדת.

ח. אבל לאידך, ישנם „דברים“ שזוכה להם העוסק בתורה לשמה בשלימותם, ללא כל השתדלות מיוחדת בזה מצדו²⁸ – לדוגמא: אוהב את המקום אוהב את הבריות, משמח את המקום משמח את הבריות. . ונהנין ממנו עצה ותושי' בינה וגבורה. . ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין.

וכיון שהוא „אוהב את הבריות. . משמח את הבריות“, הרי שלא יחסר ח"ו בהנהגתו הטובה בין אדם לחבירו; ויתירה מזו: דוקא משום שעוסק הוא בתורה לשמה הרי הוא זוכה להתעלות ורוממות בענין השכל בכללותו, גם במילי עמלמא, כך שגם בענינים אלו כו' ביכלתו להשיא „עצה“²⁹, ואף עצה כזו אשר תורת אמת מעידה עלי' ש„נהנין ממנו כו“ – וכיון ש„נהנין ממנו עצה

שהדברים יתקיימו אצלו כדבעי ובשלימות.

וזה תוכן השינויים ודיוקי הלשונות דר' מאיר „ומלבשתו ענוה ויראה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא ומקרבנו לידי זכות“ – מאחר שכדי לקבל דברים אלו בשלימותם צריך העוסק בתורה לשמה לעבודה ויגיעה:

העסק בתורה לשמה פועל רק ש„מלבשתו ענוה ויראה“ – היינו שהתורה פועלת בו קיום מדות אלו (ענוה ויראה²⁴) בדרך לבוש, באופן חיצוני (כלבוש על האדם) – אבל מבלי שיתאחדו בו עד שיעשו למדות שלו („נעשה עניו וירא“); וכמו כן התורה (רק) מכשרתו להיות „צדיק. . ונאמן“, מרחקתו מן החטא (ע"ד (ולא ממש) לא יאונה לצדיק כל און²⁵) ומקרבתו למצוות, אבל כדי להיות „צדיק. . ונאמן“ בפועל, להיות נשמר מחטאים ולהיות בעל זכיות בפועל – צריך עבודה ויגיעה.

ועד"ז „מוחל על עלבונו“: התורה, שהיא „דברי כאש“²⁶, מלבנת ומזככת²⁷ את מדותיו של הלומד תורה לשמה, שיהי' מוחל על עלבונו; אבל כדי להגיע אל השלימות בכירור המדות,

28) וי"ל, שזהו בעיקר בענינים דמילי דעלמא ואלה הנוגעים בין אדם לחבירו – כדי שלא יצטרך „לצאת“ מד"א של תורה ועבודה להתעסק בהם.

ומה ש„אוהב את המקום. . משמח את המקום“ (ולא רק „מכשרתו“ לזה וכדומה) – יש לומר, כי מדת האהבה (החפץ לדבקה בו ית') נוגע לעוסק בתורה לשמה גופא – ראה תניא פמ"א שם איך שכל הכוונות דחשיב מיוסדים באהבה כו' – (וראה בארוכה רמב"ם הל' תשובה פ"ג). וראה חינוך (מצוה תיח'): שעם ההתבוננות בתורה תתישב האהבה בלב בהכרח; ומכש"כ מה שמגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק.

29) להעיר גם מתולדות י"י ס"פ ויצא בשם הבעש"ט (בפי' משנה זו). ובאגה"ק סכ"ב: ונהנין ממנו עצה ותושי' היינו בד"כ כו'.

24) הטעם שנותנים לו ב' מדות אלו דוקא, י"ל שהוא מפני שהן מוכרחות לעבודת האדם, כמשנ"ת בארוכה בהתועדות (ע"פ סיום מס' סוטה: לא תיתני ענוה. . . יראת חטא).

25) משלי יב, כא. וראה דרך חיים (למהר"ל) אבות כאן.

26) ירמ"י כג, כט.

27) ראה לקו"ש חט"ז ע' 387-8 (בפי' „עיקר טבילותא בנורא“ – סנה' לט, א).

ומשיא עצה, אזי ברור שזוהי העצה והתושי' הנכונה והאמיתית ע"פ תורת אמת; ואפילו כאשר נדמה שהעצה שנתן אינה מתאימה לפי השכל האנושי – הנה מאחר שהעוסק בתורה לשמה הנו „אוהב .. משמח את הבריות“, דבר ברור הוא ש„נהנין ממנו כו“, היינו, שבודאי תבוא הנאה מעצה זו שנותן בהיותו אוהב ובכח התורה.

יו"ד. ובזה יובן גם לשון המשנה „מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים“, שאין זה כפל לשון סתם –

ע"פ כל הנ"ל נמצא, שבציור ובמצב של העוסק בתורה לשמה יש ב' אופנים ודרגות שונות: (א) מצד עצם עסקו בתורה לשמה הרי הוא מרומם מכל עניני העולם (כמו התורה בעצמה); (ב) מצד ה„דברים הרבה“ ש„זוכה“ להם יש לו שייכות לעניני העולם (אע"פ שהם למטה בהרבה מדרגתו ומעלתו – עוסק בתורה לשמה).

ובהתאם לב' דרגות אלו אמורות במשנה ב' הלשונות „מגדלתו ומרוממתו“: „גדול“ מתאים בהשוואה למי (שבערך אליו, אלא) שקטן ממנו; ואילו „רוממות“ מורה על התרוממות והתנשאות למעלה שלא בערך מזה שהוא מרומם ממנו.

ובענינו: מצד ה„דברים הרבה“ שזוכה להם (אשר יש להם שייכות וערך לעניני העולם והבריאה) הרי הוא גדול על כל המעשים – גדלותו על כל המעשים ועניני העולם היא באופן כזה, שהוא בערך אליהם, אלא שהוא גדול מהם;

ואילו מצד עצם ההתעסקות בתורה לשמה הרי הוא לגמרי מנושא ומרומם

ותושי' הרי הוא „משמח את הבריות“³⁰.

ט. ומזה מובן שבמאמרו של ר' מאיר ישנה הוראה (לא רק לעוסק בתורה לשמה בלבד, אלא) גם ליהודי אחר, אשר עלול לומר בלבו:

מאחר שהעוסק בתורה לשמה צריך לפרוש מעניני העולם ומבני אדם סביבו – הרי שאין לו כל ידיעה בעניני העולם (שאם לא כן, הרי זה גופא מוכיח שאין הוא עוסק בתורה לשמה); ועאכור"כ שאין מקום לסמוך על עצתו במילי דעלמא או עסקנות ציבורית וכיו"ב.

על זה מלמדנו ר' מאיר, אדרבה: דוקא מפני שהוא עוסק בתורה לשמה, הרי הוא זוכה גם לשלימות בהבנה בעניני העולם – ולכן „נהנין ממנו עצה ותושי' כו“, היינו, שהעצה הבאה ממנו היא באופן ד„נהנין“.

ובפשטות: אם אין לו בהירות מספקת בענין הנשאל, ימנע מלהשיא עצה; אבל לאידיך, כשמביע את דעתו

30 וי"ל, שהענין ד„אוהב .. משמח את הבריות“ נעשה דוקא מצד היותו עוסק בתורה לשמה. כי התואר „בריות“ מורה על מי שאין בו שום מעלה רק זה שנברא ע"י הקב"ה [ראה תניא פל"ב. תענית כ, ריש ע"ב. ובארוכה לקו"ש חט"ו ע' 123'5], ולכן:

העוסק בתורה בשביל איזו תכלית, הרי טיפולו והתעסקותו הוא עם אלה שבידם להביא לו תועלת לתכלית זו שבשבילה לומד, אבל לא עם בריות בעלמא שלא יוכלו לסייע לו; אבל העוסק בתורה לשמה, שלומדה אך ורק משום שהיא תורתו של הקב"ה, הרי דוקא משום זה יש בו רגש וקירוב ואהבה גם לבריות (מכיון שגם הם נבראו מאתו ית'), ולכן מטפל עמהם ולא עוד אלא ש„משמח את הבריות“.

כ"ו³⁷ – צריכה להיות אצלו התנועה דקבלת התורה, כדי לקבל שייכות עם תורתו של הקב"ה³⁸;

ודבר זה בא ע"י התנועה דביטול, אשר באה לידי ביטוי בכוונה, "לשמה" – שאין לו כל פני' עצמית בלימודו (המורה על הרגש מציאות עצמו), והמציאות המורגשת היא רק מציאות התורה³⁹.

וזהו גם הטעם לכך שמסדר הברייתא פתח את הברייתא דקנין התורה במאמרו של ר' מאיר

– דלכאורה תמוה: ראוי ה' להקדים תחילה את הברייתות המזרות את האדם בלימוד התורה בכלל, ורק אחר כך במדריגה הנעלית ביותר בלימוד התורה (עוסק בתורה לשמה)? –

כיון שהברייתא דקנין תורה שאנו לומדים בשבת הקודמת לשבועות, זמן מתן תורתנו, מפרטת את סדר ההכנה הראוי לקבלת התורה בחג השבועות⁴⁰; וסדר זה הוא: לכל לראש נדרשת

407 מכל עניני העולם – מרוממתו על כל המעשים.

יא. אע"פ שדרגת העוסק בתורה לשמה – באופן תמידי – אינה שייכת לכל אחד³¹, מכל מקום כתב רבינו הזקן בתניא³², שהכוונה לשמה צריכה להיות אצל כל אחד ואחד³³ עכ"פ, בתחלת הלימוד.

ויש לומר הביאור בזה:

מאחר שתורתו של הקב"ה היא אין סוף, אין היא יכולה להתפס בשכלו של האדם, בהיותו נברא מוגבל, אלא אם קיימת בו תנועה של ביטול, אשר עי"ז יכול לקבל תורתו של הקב"ה³⁴; וע"ד שמצינו במתן תורה, שהכלי לקבלת התורה ה' הביטול באמירתם, נעשה ונשמע³⁵, (ועוד זאת – בהקדמת נעשה לנשמע³⁶).

וכן הוא גם אצל כל אחד ואחד, אשר בטרם יתחיל בסדר לימוד התורה – אשר אז חל עליו פסק-הדין שלעולם יעסוק אדם בתורה ואפילו שלא לשמה

(37) פסחים נ, ב. וש"נ. רמב"ם שם ה"ה. פיה"מ שם. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג ובקו"א שם. (38) להעיר ממשנת (לקו"ש חט"ו ע' 1 ואילך) הטעם שהתורה מתחילה בבית – כי לימוד התורה בהבנה והשגה ה"ע ה"ב" שבתורה, כי אפ"ל רק לאחרי הקדמת הביטול. (39) בערך הדרגא בלשמה, "לשם התורה" (נסמן לעיל הערה 15), הכוונה דלשמה לקשר נפשו לה' נק' לימוד אדעתא דנפשי' (ראה הנסמן בתורת שלום ע' 19 הערה 3) – אבל בכללות, מכיון שגם בכוונה זו לומד אך ורק בשביל התקשרות זו שנעשה ע"י השגת התורה גופא, נק' לימוד שלא אדעתא דנפשי'. וראה תורת שלום שם.

(40) ראה מדרש שמואל כאן בריש הפרק.

(31) ראה רמב"ם הל' תשובה שם ה"ב: ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד ואין כל חכם זוכה לה והיא מעלת אברהם אבינו כו'. וראה גם (בארוכה) פיה"מ סנה' ר"פ חלק.

(32) ספמ"א (נח, ב). (33) כמ"ש שם, "בבינונים" – ש,היא מדת כל אדם כו" (תניא רפי"ד). וראה שם לפני' (נח, א) "בזה חפץ כל אדם מישראל באמת לאמיתו לגמרי בכל לב ובכל נפש ... לדבקה בה". ועייג"כ בסיום הפרק שם.

(34) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 326 ואילך.

(35) משפטים כד, ז.

(36) שבת פח, א.

408 התנועה ד"עוסק בתורה לשמה"⁴¹, אשר עי"ז מקבלים את התורה; ורק אחר כך מתחיל הסדר דלימוד התורה

בפועל.

(41) עדמשנ"ת כמ"פ (לקו"ש חי"ב ע' 229).
ועוד) דאפשר לכאו"א לקבוע עתים בתורה
באופן שבעת ההיא יהי לימודו באופן דתורתו
אומנתו.

(משיחות ש"פ במדבר,
חגה"ש וש"פ נשא תשל"ה)

